

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO
OSIJEK

Odbor za diplomske radove

UPUTE ZA IZRADU I OBLIKOVANJE
DIPLOMSKOGA RADA

Osijek, rujan 2025.

PREDGOVOR

Ove su upute sastavljene na temelju Pravilnika o diplomskim radovima i 5. izdanja (Zagreb: Medicinska naklada; 2013.) odnosno 6. izdanja (Zagreb: Medicinska naklada; 2019.) udžbenika „Uvod u znanstveni rad u medicini“, autora Matka Marušića i suradnika.

Osnovna je svrha uputa pristupnicima opisati i obrazložiti pravila kojih se obvezno i u potpunosti temeljem članka 10. stavka 1. Pravilnika o diplomskim radovima Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek moraju pridržavati tijekom izrade i oblikovanja diplomskih radova.

SADRŽAJ

1. VRSTE DIPLOMSKOGA RADA	2
2. STRUKTURA STRUČNOGA/ZNANSTVENOGA ISTRAŽIVAČKOG RADA	3
2.1. Uvod	3
2.2. Cilj	3
2.3. Ispitanici i metode (Materijal i metode)	3
2.3.1. Ustroj studije	3
2.3.2. Ispitanici (ili materijal istraživanja)	3
2.3.3. Metode	4
2.3.4. Statističke metode	5
2.4. Rezultati	6
2.5. Rasprava	6
2.6. Zaključak	7
2.7. Sažetak (Summary)	7
2.8. Literatura (reference)	8
2.9. Životopis	9
2.10. Prilozi	9
2.11. Tablice, grafikoni, slike	9
3. TEHNIČKO OBLIKOVANJE RADA	11
4. SUSTAV ZA PROVJERU IZVORNOSTI RADOVA – TURNITIN	15
5. ODGOVORNO I ETIČNO KORIŠTENJE ALATA UMJETNE INTELIGENCIJE	16
6. TISAK I PREDAJA RADA	17
7. PRIPREMA PREZENTACIJE DIPLOMSKOG RADA	19
8. PRILOZI	21
8.1. Prilog 1. Izgled ovitka i naslovne stranice rada	21
8.2. Prilog 2. Izgled trećeg lista rada	22
8.3. Prilog 3. Numeriranje poglavlja i potpoglavlja	23
8.4. Prilog 4. Preuzimanje izvješća iz Turnitina u Text-Only Report obliku	24
8.5. Prilog 5. Citiranje i pisanje literature	25

1. VRSTE DIPLOMSKOGA RADA

Diplomski rad na sveučilišnome diplomskom studiju i sveučilišnome integriranom prijediplomskom i diplomskom studiju može biti znanstveni ili stručni istraživački rad.

Napomena:

Vrsta teme – ovu kategoriju zahtijeva ISVU sustav te se navodi je li tema stručna ili istraživačka.

Vrsta rada – navodi se vrsta rada prema Uputama, a može biti istraživački rad.

Znanstveni ili stručni istraživački rad ima sljedeće obvezne dijelove (redoslijedom kako je navedeno):

1. **Uvod**
2. **Cilj (ili: Ciljevi)**
3. **Materijal i metode (ili „Ispitanici i metode“ ili „Bolesnici i metode“)**
4. **Rezultati**
5. **Rasprava**
6. **Zaključak (ili: Zaključci)**
7. **Sažetak (sažetak rada i ključne riječi)**
8. **Summary (naslov rada, sažetak i ključne riječi na engleskome jeziku)**
9. **Literatura (reference)**
10. **Životopis**
11. **Prilozi**

2. STRUKTURA STRUČNOGA/ZNANSTVENOGA ISTRAŽIVAČKOG RADA

2.1. Uvod

U ovome je dijelu rada potrebno prikazati osnovne spoznaje o području o kojemu pristupnik piše rad, predmetu istraživanja i objavljenim rezultatima dosadašnjih istraživanja te obrazložiti problem koji slijedi u radu. Udžbeničku građu u uvodnome dijelu treba svesti na minimum koji je neophodan da bi se mogao shvatiti problem koji se u radu istražuje. Uvod ne smije prelaziti 1/4 od ukupnoga broja stranica teksta rada.

2.2. Cilj

U ovome je dijelu rada potrebno izrijeком navesti planirane ciljeve rada, bez uvodnoga teksta (taj se dio treba nalaziti u poglavlju Uvod). Ciljeve treba kratko i jasno izložiti u tekstu koji uobičajeno **ne prelazi pola stranice**. Pri pisanju ciljeva treba imati na umu da iz njih trebaju logično slijediti metodologija istraživanja, rezultati i zaključci.

Treba pripaziti prilikom pisanja ciljeva: cilj je istraživanja ispitati nešto, a ne utvrditi ili procijeniti.

2.3. Ispitanici i metode (Materijal i metode)

U ovome je dijelu potrebno detaljno opisati sve elemente metodologije istraživanja.

2.3.1. Ustroj studije

Opisati vrstu studije. Dobro poznate vrste studija (npr. presječnu studiju) nije potrebno posebno opisivati, već samo **citirati odgovarajuću literaturu**. Nove oblike studija treba iscrpno opisati navodeći koje su skupine uključene u istraživanje, kako su oblikovane, na koji su način odabrani članovi pojedinih skupina i sl.

2.3.2. Ispitanici (ili materijal istraživanja)

Opisati tko su ispitanici, iz kojih se populacija i kako uzorkuju, kako je i kada uzorak oblikovan i zašto, postoji li kontrolna skupina i tko je sačinjava, odnosno što čini materijal istraživanja, kako i kada je prikupljen i sl. Posebno pojasniti sve dodatne čimbenike studije, primjerice kriterije za uključivanje i isključivanje ispitanika u studiju, postupak nasumičnoga razvrstavanja (randomizacija), maskiranje itd.

2.3.3. Metode

Opisati pokazatelje (varijable) koje se analiziraju. Opisati na koji način su prikupljeni podaci (mjerenje, korištenje upitnika, anketa i sl.) i kojim su metodama obavljena mjerenja i druga opažanja.

Osobitu pozornost potrebno je posvetiti etičkom aspektu istraživanja. Odobrenje za provođenje istraživanja potrebno je zatražiti prije njegova početka, u skladu s hodogramom koji propisuje Etičko povjerenstvo Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek te s hodogramom nadležnih institucija u kojima se istraživanje provodi. U ovom odjeljku navode se podaci o pribavljenim etičkim odobrenjima, uključujući naziv institucije koja ih je izdala te pripadajući urudžbeni broj i klasa pod kojima su odobrenja evidentirana. Student je obavezan pridržavati se navedenih etičkih načela tijekom cijelog trajanja istraživanja, uključujući prikupljanje i obradu podataka, te po završetku istraživanja pri čuvanju prikupljenih podataka. Navođenjem primijenjenih etičkih načela i pribavljenih odobrenja potvrđuje se usklađenost istraživanja s temeljnim etičkim standardima, uključujući zaštitu sudionika, povjerljivost podataka i odgovorno postupanje s rezultatima, čime se osigurava znanstvena vjerodostojnost i integritet istraživanja.

Ako se pri izradi rada koristi originalni anketni upitnik, potrebno je navesti njegov izvor (literaturni navod, referencu) i u poslati dopuštenje za njegovo korištenje ako je potrebno ili navesti da je javno dostupan te da je njegovo korištenje besplatno i pokriveno CC BY licencom. U istraživanju se ne mogu koristiti anketni upitnici koje su sastavili studenti prethodnih generacija i s drugih fakulteta.

Svi temeljni postupci rada moraju u ovoj cjelini biti navedeni te dostatno tumačeni i obrazloženi. Standardni postupci (mjerenja, upitnici, ankete) navode se samo imenom i odgovarajućim citatom; manje poznati postupci trebaju biti popraćeni kraćim opisom i literaturnim navodom objavljenoga rada u kojemu su detaljno objašnjeni. Instrumenti istraživanja (upitnici, ankete) objavljeni u medijima slobodnoga pristupa (časopisi, mrežne stranice) trebaju imati eksplicitnu izjavu autora/časopisa o slobodnoj upotrebi ili uvjetima korištenja za druge istraživače.

2.3.4. Statističke metode

Opisati osnovne osobine i mjerne ljestvice prikupljenih podataka. Navesti koji su se odnosi među podacima istraživali zajedno sa statističkim postupcima koji su se u tu svrhu upotrijebili. Općepoznati i jednostavni statistički postupci (kao npr. postupci deskriptivne statistike, studentov t-test i sl.) navode se samo imenom i citatom opće statističke literature. Diplomski rad treba imati više od deskriptivne statistike (obično se ispituju razlike i povezanosti).

Deskriptivne statističke metode koriste se za sažimanje, sistematizaciju i prikaz osnovnih svojstava uzorka, dok inferencijalne statističke metode omogućuju ispitivanje razlika među grupama, procjenu povezanosti i prediktorskog doprinosa varijabli te utjecaja na ishod. Sama uporaba deskriptivne statistike pruža ograničenu interpretaciju podataka, stoga se u istraživačkim i stručnim radovima preporučuje kombinacija deskriptivnih i inferencijalnih metoda radi postizanja statistički utemeljenih i metodološki valjanih zaključaka.

Manje uvriježene i složene statističke postupke treba opisati uz pozivanje na literaturu gdje su detaljno opisani. Navesti kojim je postupcima izvršena provjera ispunjavaju li prikupljeni podatci pretpostavke za korištenje primijenjenih statističkih postupaka te koji su se postupci rabili u slučaju da prikupljeni podatci nisu ispunjavali tražene pretpostavke. Također je potrebno navesti razinu značajnosti koja se koristila za ocjenu značajnosti dobivenih rezultata te postupke za očuvanje odabrane razine značajnosti u slučajevima višestrukog testiranja.

U tekstu rada i tablicama, razinu značajnosti (vrijednost P), potrebno je pisati velikim tiskanim slovom P, ali ne nakošenim pismom, kosim slovima (*kurziv*, *italic*). Sve vrijednosti P zaokružuju se na dvije decimale, osim u slučaju kada je P manji od 0,001, tada se piše samo $P < 0,001$.

Potrebno je navesti koji se računalni program koristio za obradu podataka. Ako se za obradu podataka koristio neki od računalnih programa za obradu podataka dostupnih na tržištu, treba navesti naziv programa iza kojega se u zagradi navodi inačica, proizvođač te mjesto i država proizvodnje. Izvorne i vlastite računalne programe koji su korišteni u obradi podataka treba navesti nazivom, inačicom, imenom autora, gradom i državom autora, a detaljan opis programa (za vlastite programe i ispis programskog koda) dati u prilogu (za vlastite programe i u digitalnom obliku na nekom od medija za pohranu, kao što su disketa, CD ili DVD).

Primjer navođenja računalnoga programa korištenoga za statističku analizu podataka:

Za statističku analizu korišten je statistički program MedCalc (inačica 16.2.0, MedCalc Software bvba, Ostend, Belgija).

2.4. Rezultati

U ovome se poglavlju prikazuju nalazi provedenoga istraživanja. Tekst ovoga poglavlja treba predstavljati sažetu i logičnu priču o dobivenim rezultatima. Započinje opisom ispitanika i njihovih osnovnih značajki, a nastavlja se iznošenjem preostalih rezultata. U ovome se poglavlju o rezultatima **ne raspravlja**, nego ih se samo iznosi.

U tekstu i rezultatima između brojke i znaka % ide razmak.

Dobiveni se podatci mogu prikazati tekstom, tablicom ili slikom, pri čemu se treba voditi osnovnim pravilom da se podatci prikazuju samo na jedan način. U prikazu rezultata analize podataka **ne preporučuje se uporaba tortnih (pie) dijagrama** zbog ograničene preglednosti i mogućnosti ispravnog tumačenja relativnih vrijednosti. Umjesto toga preporučuje se korištenje tabličnog prikaza rezultata, a kada je potrebno, i stupčastih, linijskih ili drugih prikladnijih grafičkih prikaza podataka. Podatke prikazane u npr. tablici ne treba prepričavati u tekstu, nego samo navesti najvažniji (najzanimljiviji) nalaz, a za detalje uputiti čitatelja na tablicu u kojoj su oni prikazani. Svaka tablica i slika moraju biti razumljive i bez čitanja dodatnoga teksta (vidi odjeljak 2.11. Tablice, grafikoni, slike).

2.5. Rasprava

Bit je rasprave kritički osvrt na dobivene rezultate. U Raspravi se vlastiti rezultati uspoređuju s drugim nalazima te raspravljaju teorijske i praktične posljedice provedenoga istraživanja, tj. kako se dobiveni rezultati uklapaju u šire područje opisano na početku Uvoda. Raspravom se raspravljaju svi podaci izneseni u poglavlju Rezultati, pojedinačno i/ili u korelaciji s drugim rezultatima provedenog istraživanja, a u odnosu na nalaze drugih relevantnih istraživanja i teorijskih rasprava. Duljina rasprave treba biti sukladna broju iznesenih prikazanih rezultata. U koncu rasprave raspravljaju se ograničenja provedenog istraživanja i iznose preporuke za buduća istraživanja.

2.6. Zaključak

U ovome se dijelu rada trebaju kratko, sažeto i jasno iznijeti zaključci koji proizlaze iz dobivenih rezultata. Zaključci moraju biti jasno povezani s postavljenim ciljevima istraživanja, pri čemu broj zaključaka treba odgovarati broju postavljenih ciljeva. Zaključci se navode taksativno, nakon kratkoga uvodnog teksta, kao što je npr.:

„Temeljem provedenoga istraživanja i dobivenih rezultata mogu se izvesti sljedeći zaključci:

-
-
-“

Treba voditi računa da se među zaključcima nađu odgovori na postavljene ciljeve.

2.7. Sažetak (Summary)

Sažetak rada piše se strukturirano i uobičajeno se sastoji od sljedećih cjelina: Cilj istraživanja (*Objectives*), Nacrt studije (*Study Design*), Ispitanici i metode (*Participants and Methods*) ili Bolesnici i metode (*Patients and Methods*) ili Materijal i metode (*Material and Methods*), Rezultati (*Results*) i Zaključak (*Conclusion*).

Duljina sažetka na hrvatskome jeziku **ne smije prelaziti 250 riječi**.

Nakon sažetka navodi se niz od tri do sedam ključnih riječi napisanih na hrvatskome jeziku. Preporuča se korištenje riječi medicinskih predmetnica sadržanih u tezaursu MeSH (od engl. *Medical Subject Headings*). Preglednik predmetnica MeSH-a dostupan je na adresi: <http://www.nlm.nih.gov/mesh/MBrowser.html>.

Sve se ključne riječi pišu u jednome odlomku. Ključne se riječi međusobno odvajaju točkom sa zareзом. Navode se abecednim redom.

Ključne riječi trebaju najbolje odraziti ciljeve istraživanja te većim dijelom trebaju biti zastupljene ili prepoznatljive u naslovu rada.

Primjer dobro napisanih ključnih riječi:

Ključne riječi: perfekcionizam; samoprocjena; samoučinkovitost; studenti sestrinstva; zadovoljstvo.

Na stranici sažetka na engleskome jeziku, a prije samoga sažetka, navodi se **naslov rada na engleskome jeziku**. Naslov rada na engleskom jeziku treba biti podebljan i na sredini stranice (centriran), ali NE treba biti napisan velikim tiskanim slovima. Sažetak na engleskome jeziku može biti nešto dulji, ali ne više od 350 riječi. Nakon sažetka na engleskome jeziku navode se ključne riječi na engleskome jeziku. **U sažetku se o rezultatima raspravlja istodobno s njihovim navođenjem.**

Primjer dobro napisanih ključnih riječi na engleskom jeziku:

Key words: nursing students; perfectionism; satisfaction; self-assessment; self-efficacy.

2.8. Literatura (reference)

Reference čine popis literature u kojemu se navode samo oni radovi koji su citirani u tekstu. Navodi moraju biti što je moguće novijeg datuma objave, pri čemu je **najmanje 1/3** citiranih radova objavljena u 5 godina koje prethode istraživanju prikazanom u diplomskom radu. Nije dopušteno korištenje završnih i diplomskih radova kao izvora literature, budući da isti nisu prošli recenzentski postupak i ne smatraju se znanstveno relevantnim izvorima.

Literatura se obvezno navodi vankuverskim stilom pa se reference nižu **redoslijedom pojavljivanja u tekstu**. Prilikom navođenja **dviju ili više referenci u tekstu rada**, one se odvajaju zarezom u istoj zagradi, npr. (18, 19), a ne svaka referenca posebno u svojoj zagradi.

Primjeri pisanja referenci nalaze se u **Prilogu 5. (str. 26.)**.

Preporuka je da se koristi jedan od besplatnih alata za upravljanje referencama (*Mendeley*, *Word*, *Zotero*), a upute za korištenje navedenih možete pronaći na poveznici <https://repozitorij.srce.unizg.hr/islandora/object/srce:429>.

2.9. Životopis

Životopis se piše strukturirano, a ne kao slobodan literarni tekst te mora biti napisan sažeto, organizirano, pregledno i sustavno. Uobičajeni dijelovi životopisa su: opći podaci, adresa, zaposlenje, školovanje, akademski naslovi, nagrade, članstva, stručne aktivnosti i publikacije, a po potrebi i adrese za preporuke. Primjer strukturiranog životopisa može se vidjeti u knjizi „Uvod u znanstveni rad u medicini“ autora Matka Marušića i suradnika (6. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 2019. str. 191.).

2.10. Prilozi

Ako postoje, posebni prilozi radu slijede iza životopisa. Na posebnoj stranici odmah iza životopisa ispisuje se „12. Prilozi“, ispod čega se navode redni brojevi i naslovi (opisi) priloga i to je posljednja numerirana stranica rada. Nakon naslovne stranice priloga, na novoj se stranici ispisuje redni broj i naslov (opis) prvoga priloga, a zatim slijedi prvi prilog.

Na isti se način dodaju i ostali prilozi (posebna stranica s rednim brojem i naslovom priloga, a iza toga prilog). Najmanji format lista priloga je A4, a veći listovi se slažu na format A4. Prilozi mogu biti obostrano ispisani. Sadržaj priloga mora biti u potpunosti vidljiv, stoga treba obratiti pažnju da desni slobodni rubnik priloga bude najmanje 2,5 cm. Stranice s rednim brojem i naslovom (opisom) pojedinih priloga i sami prilozi se ne numeriraju.

Prilozi nemaju smisao ako se na njih nigdje u tekstu rada ne upućuje. U Priloge se **ne stavljaju** primjeri anketnih listića, dozvole za korištenje upitnika, suglasnost etičkog povjerenstva.

2.11. Tablice, grafikoni, slike

Tablice, grafikoni i slike **ne stavljaju se na posebne stranice**, nego se uklapaju u tekst rada. Opisuju se natpisom, brojem i naslovom.

Uz tablice se stavlja natpis „Tablica“, a uz grafikone i slike (fotografije, crteži i sl.) natpis „Slika“. Tablice i slike numeriraju se arapskim brojevima odvojeno (posebno se numeriraju tablice, a posebno slike) i **jedinstveno u cijelome radu**.

Opisi tablica nalaze se uvijek **iznad tijela tablice**, a opisi **slika ispod tijela slika**.

I slike i tablice moraju biti objašnjene i jasne same za sebe, pa se u njima ne smiju rabiti kratice i oznake koje na istom mjestu, tj. u njima samima ili odmah ispod (za tablice), nisu i tumačene.

Za označavanje podbilješki u tablicama rabe se sljedeći znakovi (u navedenome redoslijedu): *, †, ‡, §, ||, ¶, **, ††, ‡‡, itd.

Tablice i slike koje **nisu vlastite i preuzete su iz drugih izvora** (knjige, članci i sl.) **ne smiju** se koristiti u radu bez prethodno pribavljenog dopuštenja autora ili izdavača. U opisu tablica i slika iz drugih izvora koje se koriste u radu, a uz pribavljeno dopuštenje, obvezno se navodi izvor.

U radu se smiju nalaziti samo one tablice i slike na koje se u **tekstu rada čitatelj upućuje**. Tablice i slike za koje ne postoji poveznica u tekstu su suvišne.

Manji broj jednostavnih matematičkih izraza uklapa se u tekst rada. Ako se u radu prikazuje veći broj složenijih matematičkih izraza, oni se unutar teksta izdvajaju u zasebne retke i numeriraju brojem bez posebnog daljnjeg označavanja. Tablice i slike se ne bi trebale prelamati preko dvije ili više stranica. Ako tablica ne stane na jednu stranicu u njoj je moguće promijeniti veličinu slova i/ili prored. Ako tablica i dalje ne stane na jednu stranicu, na sljedećoj stranici potrebno je ponoviti zaglavni redak tablice radi lakše preglednosti. Ako je tablica preširoka za jednu stranicu, potrebno je promijeniti orijentaciju stranice iz okomite u vodoravnu (pejzažnu, engl. *landscape*).

Slike koje je autor rada sam izradio moraju u opisu imati „fotografirao autor“ ili „izvorna slika autora“.

Tablice i slike koje nisu vlastite i preuzete su iz drugih izvora (knjige, članci i sl.) moraju imati prethodno pribavljeno dopuštenje autora ili izdavača. U opisu tako pribavljene slike mora stajati natpis „Pribavljeno i prerađeno uz dozvolu autora“. Izuzetak su slike pod *Creative Commons* licencom, za koju je također potrebno navesti potrebne podatke prema Slici 1. Slike koje imaju *Creative Commons* licencu moguće je ubaciti u rad putem programa Microsoft Word i to na način: Microsoft Word → Umetanje → Slike s interneta → u tražilicu upišete željeni pojam i traženje → odaberete samo *Creative Commons* → odaberete jednu od ponuđenih slika → umetni.

Tablice i slike iz drugih izvora koje se koriste u radu moraju imati pribavljeno dopuštenje te se uz njih obvezno navodi izvor.

CREATIVE COMMONS LICENSES		COPY & PUBLISH	ATTRIBUTION REQUIRED	COMMERCIAL USE	MODIFY & ADAPT	CHANGE LICENSE
	PUBLIC DOMAIN	✓	✗	✓	✓	✓
	CC BY	✓	✓	✓	✓	✓
	CC BY-SA	✓	✓	✓	✓	✗
	CC BY-ND	✓	✓	✓	✗	✓
	CC BY-NC	✓	✓	✗	✓	✓
	CC BY-NC-SA	✓	✓	✗	✓	✗
	CC BY-NC-ND	✓	✓	✗	✗	✓

You can redistribute (copy, publish, display, communicate, etc.)
 You have to attribute the original work
 You can use the work commercially
 You can modify and adapt the original work
 You can choose license type for your adaptations of the work.

Slika 1. Prikaz *Creative Commons* licenci (licenca CC BY)

3. TEHNIČKO OBLIKOVANJE RADA

Prvi i drugi list rada su ovitak i naslovna stranica rada koji izgledaju identično, a primjer izgleda stranice prikazan je u Prilogu 1. ovih Uputa.

Treći list rada sadrži sljedeće podatke (Prilog 2):

Rad je ostvaren u/na: (ustanova gdje je rad pisan i ustanova u kojoj je istraživanje provedeno)

Mentor/-ica rada: (ime i prezime mentora, s titulom)

Rad ima _____ listova, _____ tablica i _____ slika.

(Ako rad ima 0 tablica ili 0 slika, ne treba ih navoditi u tekstu. Rad ima se odnosi na sveukupan broj listova uključujući naslovne stranice do životopisa ili priloga, ako rad sadrži priloge)

Lektor hrvatskoga jezika: Ime i prezime, titula

Lektor engleskoga jezika: Ime i prezime, titula

Znanstveno područje: Biomedicina i zdravstvo

Znanstveno polje:

Znanstvena grana:

Četvrti je list proizvoljan i može, ali ne mora sadržavati Predgovor radu u kojemu se navode podaci važni za oblikovanje rada. Predgovor može sadržavati i moto istraživanja te zahvale osobama koje su na neki način pomogle u ostvarenju rada.

Nakon obveznih listova rada slijedi **sadržaj rada**. Sadržaj navodi poglavlja i potpoglavlja (do dvije razine niže) te brojeve stranica na kojima započinju. Brojevi stranica na kojima započinju poglavlja i potpoglavlja u sadržaju trebaju biti poravnati udesno s vodećim točkama, kako je kako je prikazano u sljedećemu primjeru i **Prilogu 3 (str. 20)**:

.....	
1. UVOD.....	1
1.1. Povijest informatike	1
1.2. Sestrinska informatika.....	3
1.2.1. Definicije informatike u sestrinstvu	5
1.2.2. Upotreba digitalnih tehnologija i računala u zdravstveno njezi	6
.....	

Ako se u radu koristi veći broj kratica (5 i više), poželjno je nakon sadržaja na novoj stranici navesti **popis kratica** korištenih u tekstu.

Nakon toga po želji pristupnika mogu se navesti i **popisi tablica i slika** koji svaki započinju na novoj stranici. Popis tablica i slika, ako se navode, trebaju sadržavati natpis, broj i naslov tablice/slike te brojeve stranica na kojima se nalaze.

Diplomski rad tiska se na papiru standardne veličine (A4, 210x297 mm) sa slobodnim rubnicima od **2,5 cm, s proredom 1,5**. Sav tekst na prednjoj stranici ovitka piše se pismom veličine 16 tipografskih točaka vrste Times New Roman i podebljano, osim naslova rada koji se piše pismom veličine 24 tipografske točke.

*Obratite pažnju na to da se **NAZIV SVEUČILIŠTA, FAKULTETA i NASLOV RADA** pišu velikim tiskanim slovima i da se svi ispisi centriraju na stranici.

Za ispis ostalog teksta (ostatka rada) treba rabiti pismo veličine 12 tipografskih točaka vrste Times New Roman s obveznom podrškom za sve hrvatske znakove. Tekst mora biti obostrano poravnat, **osim referenci koje treba poravnati s lijeve strane**. Tekst mora biti pisan standardnim hrvatskim jezikom, po svim gramatičkim i pravopisnim pravilima. Diplomski rad treba imati **najmanje 20 računalno ispisanih stranica** pritom ne računajući naslovnu stranicu, sažetak, sadržaj, popis literature i priloge.

Rad se piše **bez uvlačenja teksta prvoga reda, novoga odlomka, naslova ili podnaslova**.

Sve riječi na stranome jeziku (engleski, latinski, grčki) pišu se ukošenim pismom, kosim slovima (kurziv, *italic*) ili pod navodnim znakovima u tekstu rada. Izuzetak su sažetak na engleskome jeziku i naslov rada na engleskome jeziku koji se pišu normalno, bez kurziva.

Stranice teksta moraju biti numerirane, tj. označene brojevima. Obavezni se listovi rada i proizvoljni četvrti list **ne numeriraju**. Stranice sadržaja, popisa kratica, tablica i slika numeriraju se rimskim brojevima. Prva stranica uvoda prva je stranica numerirana arapskim brojevima koji slijede do kraja rada, tj. do naslovne stranice priloga (ako ih ima). Brojevi stranica pišu se u desnome donjem kutu stranice, ako je rad tiskan jednostrano, odnosno donjemu vanjskom kutu stranice rada koji je tiskan dvostrano.

Svako poglavlje treba započeti na novoj stranici, **pisano velikim tiskanim slovima/podebljanim**. Poglavlja mogu biti podijeljena na potpoglavlja do dvije razine niže, a koja ne započinju na novoj stranici. Potpoglavlja se numeriraju unutar iste razine na način da se broju prethodne razine numeracije doda redni broj potpoglavlja, **pišu se malim slovima i podebljana su** – kako je prikazano u primjeru danome u **Prilogu 3.** ovih Uputa.

Od prve stranice uvoda pa sve do naslovne stranice priloga u zaglavlju stranica ispisuje se naslov tekućega poglavlja. Zaglavlje se piše velikim tiskanim slovima i postavlja desno na stranici (desno poravnanje) te mora biti istog fonta kao i tekst rada (Times New Roman).

Svaku tvrdnju koja nije vlastita mora se potkrijepiti odgovarajućim citatom. U području biomedicine i zdravstva u pravilu se navodi iz literature citiraju vankuverskim stilom, tj. prema redoslijedu pojavljivanja, a u tekstu se navode brojem u zagradi kao sastavni dio rečenice na koju se odnose.

Iza broja reference točka se **ne stavlja**. Primjer citiranja i pisanja referenci dan je u **Prilogu 5.** ovih Uputa.

Tekstovne odlomke je potrebno **odvojiti automatskom naredbom u Word programu za pisanje** dodaj razmak ispred odlomka i dodaj razmak nakon odlomka.

4. SUSTAV ZA PROVJERU IZVORNOSTI RADOVA – TURNITIN

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku pretplatilo se na sustav za provjeru izvornosti radova Turnitin (antiplagijatski program). Ovaj je sustav namijenjen nastavnicima i mentorima kao alat za olakšavanje provjere izvornosti studentskih radova te studentima kao alat za samoprovjeru vlastitih radova.

***Napomena:* kod provjere rada nemojte ga spremati u repozitorij.**

U sustavu je potrebno provjeriti rad s imenom i prezimenom te svim cjelinama osim naslovne stranice, sadržaja, životopisa, literature i statističkih metoda, te ga pohraniti u *obliku Text Only Report Turnitin*. Ukoliko Odbor za diplomske radove primijeti korištenje AI generiranog teksta u diplomskome radu, isti će biti vraćen na korekcije.

5. ODGOVORNO I ETIČNO KORIŠTENJE ALATA UMJETNE INTELIGENCIJE

Sukladno članku 2., stavku 3., diplomskim radom student treba dokazati da je sposoban primjenjivati znanje stečeno tijekom studija i pokazati da može uspješno rješavati zadatke svoje struke na razini akademskog naziva koji se stječe diplomom.

Sadržaj generiran pomoću umjetne inteligencije (AI) može biti lišen konteksta, sadržavati pristranosti ili netočne informacije, što ga čini nepouzdanim. Radi osiguranja vjerodostojnosti i točnosti, sadržaj generiran pomoću umjetne inteligencije uvijek mora biti kritički preispitan. Odgovornost je studenta provjeriti točnost i primjerenost sadržaja, uključujući citate i priloge, te ih pravilno označiti i navesti u skladu s uputama za izradu i oblikovanje diplomskog rada.

Korištenje umjetne inteligencije dopušteno je prvenstveno u svrhu poboljšanja čitljivosti i jezičnog izraza rada. Nije dopušteno korištenje umjetne inteligencije u dijelovima koji se odnose na provedbu ključnih istraživačkih zadataka, poput modeliranja, interpretacije podataka ili donošenja znanstvenih zaključaka.

Vrednovanje diplomskog rada obuhvaća provjeru razine sposobnosti kritičkog i samostalnog mišljenja, analize postojeće stručne i znanstvene literature te primjene odgovarajuće istraživačke metodologije i interpretacije rezultata provedenog istraživanja. Izravnim umetanjem sadržaja generiranog umjetnom inteligencijom (kopiranjem i lijepljenjem generiranog sadržaja u rad) student ne može pokazati navedene kompetencije te se navedeno smatra nedopustivim.

U slučaju uočavanja neprimjerenih i netočnih informacija te nepostojećih izvora literature, Odbor za diplomske radove zadržava pravo dovršetka postupka prijave diplomskog rada u svrhu dovršetka studija negativnog ishoda prijavljenog diplomskog rada odnosno odbijanja istoga i .

U slučaju uočavanja neprimjerenih ili netočnih informacija te nepostojećih izvora literature, Odbor za diplomske radove zadržava pravo dovršiti postupak provjere usklađenosti rada s Uputama za izradu i oblikovanje diplomskog rada, što može rezultirati negativnim ishodom.

6. TISAK I PREDAJA RADA

Rad se šalje na Odbor za diplomske radove tek nakon položenih svih ispita, elektroničkim putem na mail adresu predaja.radova@fdmz.hr u formatu nekoga od programa za obradu teksta (.doc, .docx, .rtf), a drugi u formatu .pdf (engl. *portable document format*). Sva elektronička prijepiska sa Odborom za diplomske radove **MORA** se odvijati **ISKLJUČIVO** koristeći adresu elektroničke pošte s domenom fdmz.hr, tj. adresu elektroničke pošte oblika: ime.prezime@fdmz.hr.

Dokumenti koji se šalju na Odbor potrebno je **IMENOVATI** i priložiti određenim redoslijedom:

1. Obrazac za prijavu teme diplomskoga rada koji je prihvatio Odbor
2. Diplomski rad u formatu za obradu testa (.doc, .docx, .rtf)
3. Diplomski rad u .pdf formatu
4. Potpisana potvrda lektora za hrvatski jezik o lektoriranome radu
5. Potpisana potvrda lektora za engleski jezik o lektoriranome sažetku na engleskom jeziku
6. Potpisana opisna ocjena mentora
7. Suglasnost Etičkog povjerenstva za provođenje istraživanja (ukoliko je potrebna)
8. Potvrdu o ispunjenoj sveučilišnoj anketi
9. Potvrdu o podudarnosti tekstova Turnitin (antiplagijatski program) uz obrazloženje mentora.
10. Dopuštenje za korištenje anketnog upitnika.
11. Izjava o odgovornom i etičnom korištenju alata umjetne inteligencije (ukoliko je potrebna)

Ako je podudarnost rada u Turnitinu:

- do 10 % – mentor ne poduzima nikakve aktivnosti te ne mora napisati obrazloženje
- od 10 do 20 % – mentor piše obrazloženje
- od 20 do 40 % – mentor točno definira zašto je toliki postotak

Mentor je dužan provjeriti rad u Turnitinu. U slučaju da mentor nema pristup programu, rad može poslati u knjižnicu FDMZ-a, a dobiveni rezultat proslijediti studentu.

Rad s nepotpunom dokumentacijom Odbor neće pregledavati.

Poruke poslane s drugih računa elektroničke pošte neće biti uzete u obzir niti razmatrane.

Ako je u Odluci o odobrenju teme navedeno da je za odobrenu temu potrebno dobiti suglasnost Etičkoga povjerenstva, uz gore navedene obvezne obrasce mora se priložiti i **dobivena suglasnost**.

Nakon što je diplomski rad dobio pozitivnu ocjenu i određen je datum obrane, student je dužan javiti se Studentskoj službi radi provjere zaduženja prema Fakultetu i knjižnici.

Jedan (1) primjerak rada predaje se u tvrdome uvezu na dan obrane. Boja korica tvrdog uveza treba biti tamnoplava sa zlatnim, srebrnim ili bijelim slovima. Ako to debljina rada dopušta, na hrptu tvrdoga uveza ispisuje se sljedeće: ime i prezime autora, Diplomski rad, godina.

Primjer izgleda ovitka nalazi se u Prilogu 1. ovih Uputa. **Unutrašnja strana ovitka i prva stranica koja se na ovitak naslanja su prazni.**

Uz tvrdo uvezani primjerak rada predaje se i elektronička inačica rada u formatu .pdf na službeni elektroničku poštu knjižnice **erad@fdmz.hr**. Jedan primjerak rada prosljeđuje se u knjižnicu Fakulteta.

7. PRIPREMA PREZENTACIJE DIPLOMSKOG RADA

Izgled prezentacije

- prezentaciju izraditi prema općim preporukama za izradu prezentacije:
 - čitljiva vrsta slova (Arial, Tahoma, Calibri)
 - ista vrsta slova kroz cijelu PPT
 - veličina slova (24 – 30) – nastojati kroz cijelu PPT
 - izbjegavati cijele rečenice i nepotrebne fraze
 - najviše 6-8 točaka po slajdu
 - jasan kontrast slova od podloge
 - tekst točno pisan (bez gramatičkih, pravopisnih i drugih pogreški)
 - ne previše različitih informacija na jednome slajdu
- fotografije/crteži/grafovi/tablice/animacije:
 - jasno i direktno opisuju temu/problem
 - propisano raspoređeni, propisane veličine i jasne rezolucije
 - potrebno imati autorsko pravo na određene fotografije
 - ako je fotografija preuzeta, potrebno je ispod slike napisati izvor preuzimanja
 - poštovati ETIČKA PITANJA (lica maloljetnih osoba, pacijenti, medicinska dokumentacija, ne koristiti komercijalna imena proizvoda, opreme, lijekova, itd.)
 - izbjegavati suvišne animacije i neprimjerene ilustracije
 - izdvojiti ključne rezultate u tablici korištenjem bold-a i prikladnih grafičkih oznaka

Izlaganje prezentacije

- bez obzira na vrstu rada, potrebno je pravilno raspodijeliti vremensko trajanje izlaganja za pojedine dijelove rada:
 - Uvod – do 20 % vremena (do 3 minute)
 - Glavni dio rada – cca. 60-70 % vremena (9 - 10 minuta)
 - Zaključci – do 15 % vremena (do 2 minute)

- Rad treba prezentirati redoslijedom pisanog diplomskog rada.
- Pri prikazu istraživačkoga rada odjeljak RASPRAVE se **ne piše na slajdove i ne iznosi zasebno** već se **rezultati tumače i raspravljaju istovremeno s prikazom svakog pojedinog rezultata.**

Predavač (student kandidat) treba biti primjerenoga izgleda (odjeća) i ponašanja (držanje, stav).

8. PRILOZI

8.1. Prilog 1. Izgled ovitka i naslovne stranice rada

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA DENTALNU MEDICINU I ZDRAVSTVO
OSIJEK**

**Sveučilišni diplomski studij Sestrinstvo
Sveučilišni diplomski studij Fizioterapija
Sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij Dentalna
medicina**

Ime Prezime

NASLOV RADA

Diplomski rad

Slavonski Brod, 2025.

Sveta Nedelja, 2025.

Osijek, 2025.

8.2. Prilog 2. Izgled trećeg lista rada

Rad je ostvaren u/na: (ustanova gdje je rad pisan i ustanova u kojoj je istraživanje provedeno ili prikazan slučaj)

Mentor/-ica rada: (ime i prezime mentora, s titulom)

Rad ima _____ listova, _____ tablica i _____ slika.

(Ako rad ima 0 tablica ili 0 slika, ne treba ih navoditi u tekstu. Rad ima sveukupan broj listova – uključujući naslovne stranice do životopisa ili priloga, ako rad sadrži priloge)

Lektor hrvatskoga jezika: Ime i prezime, titula

Lektor engleskoga jezika: Ime i prezime, titula

Znanstveno područje: Biomedicina i zdravstvo

Znanstveno polje:

Znanstvena grana:

8.3. Prilog 3. Numeriranje poglavlja i potpoglavlja

.....

3. ISPITANICI I METODE → poglavlje

3.1. Ustroj studije → potpoglavlje, prva razina

3.2. Ispitanici → potpoglavlje, prva razina

3.2.1. Bolesnici → potpoglavlje, druga razina

3.2.2. Kontrolna skupina → potpoglavlje, druga razina

3.3. Metode → potpoglavlje, prva razina

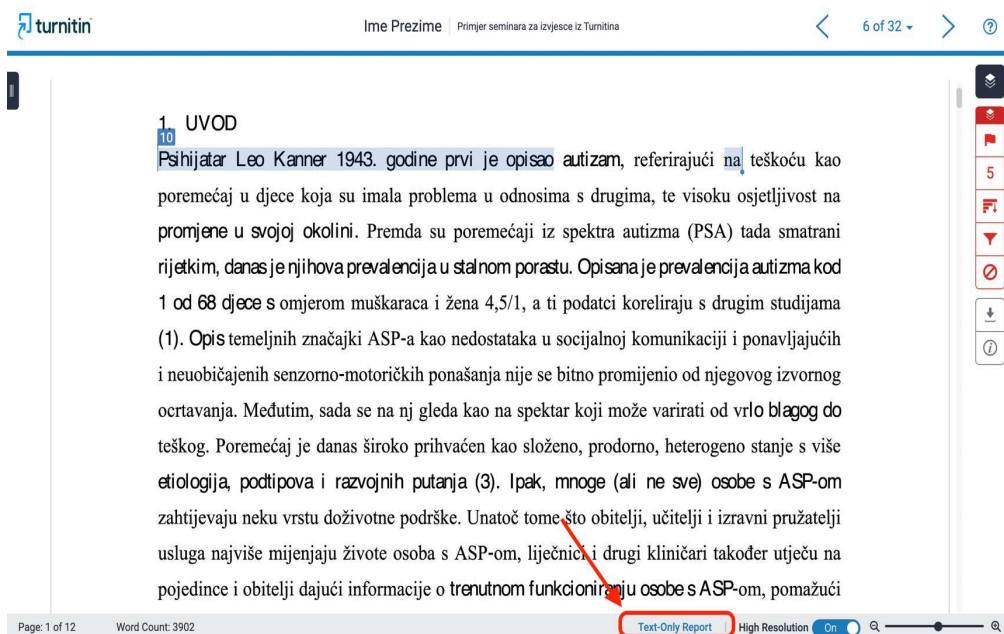
4. REZULTATI → poglavlje

.....

8.4. Prilog 4. Preuzimanje izvješća iz Turnitina u Text-Only Report obliku

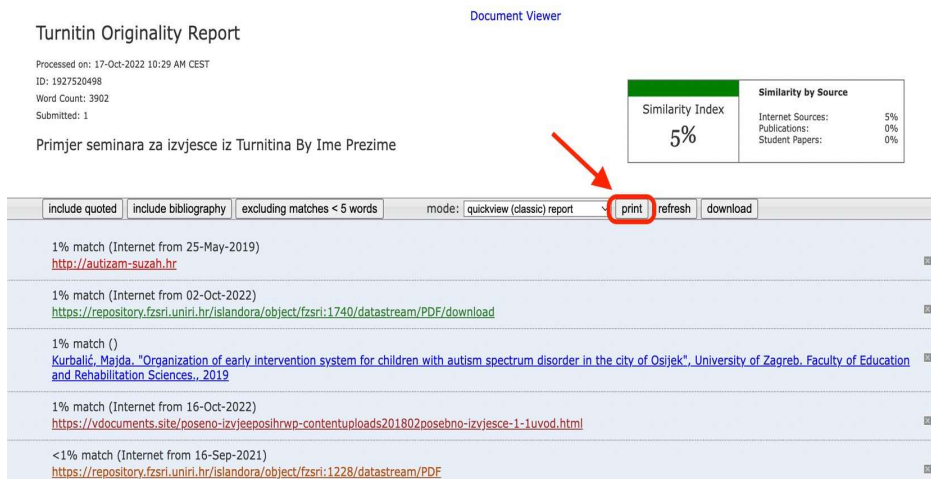
Izvješće se Odboru za diplomske radove predaje u *Text-Only Report* obliku. Kako preuzeti takvo izvješće, prikazano je u nastavku.

1. Kada se u općem izborniku klikne na naslov rada, prikazuje se dosadašnji način prikaza. Nakon toga se u donjem desnom kutu prozora odabire opciju *Text-Only Report* (Slika 1).

Slika 1. Prikaz opcije *Text-Only Report*

2. Nakon toga je potrebno stisnuti opciju *Print / Ispis* (Slika 2.).

Slika 2. Prikaz opcije *Print*

8.5. Prilog 5. Citiranje i pisanje literature

Primjeri citiranja i pisanja literature (referenci) u tekstu:

Razumijevanje uzroka socioekonomskih stupnjeva u zdravstvu ključno je za učinkovitost intervencija u populaciji (1).

Odgojni obrasci roditelja snažno djeluju na formiranja stajališta o boli kod djece te se prenose i u odraslu dob (11, 13, 17).

Više od 120 zemalja u svijetu ima različite modele organizirane palijativne medicine (14 – 16).

Kada se koristi izravno citiranje teksta (što se ne preporuča, ali ponekad se ne može izbjeći), citira se na sljedeći način:

Autori Jurić i Mikšić zaključuju da „postoje određeni čimbenici koji značajno mogu utjecati na stupanj zadovoljstva u izvršavanju svakodnevnih radnih zadataka, stupanj kvalitete zdravstvene njege” (13; str. 114.).

Vankuverski stil pisanja referenci točno propisuje sve podatke koje referenca treba sadržavati, njihov redoslijed te način pisanja i odjeljivanja pojedinih podataka.

Nazivi časopisa skraćuju se na način kako je to učinjeno u indeksnoj publikaciji *Index Medicus*, tj. kako se skraćuju nazivi časopisa koji se nalaze u bibliografskoj bazi *Medline*, a koja je besplatno javno dostupna u mrežnom sustavu *PubMed*. Kratice naziva časopisa dostupne su na adresi <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?db=Journals>.

Navode se imena samo prvih šest autora, a ako ih ima više, nakon šestoga autora stavlja se zarez i oznaka „i sur.“

Stranice članaka objavljenih u časopisu obvezno se navode. Brojevi stranica članka se **skraćuju po sljedećem principu** 463-478 = 463-78. Primjer skraćivanja brojeva stranica članka može se vidjeti u knjizi „Uvod u znanstveni rad u medicini“ autora Matka Marušića i suradnika (6. izd. Zagreb: Medicinska naklada; 2019. str. 320.).

Stranice u knjigama u pravilu se navode, no ne moraju u prigodama kada se tekst odnosi na cjelokupno izdanje te knjige.

Reference završavaju točkom.

Upisivanje **digitalnog identifikatora objekta (DOI)** smatra se obveznim dijelom pravilnog referenciranja znanstvenih i stručnih članaka.

Preporučuje se da diplomski rad sadrži **minimalno 30 relevantnih znanstvenih i stručnih izvora** literature, dok ograničenje maksimalnog broja izvora literature nije propisano.

Ako postoje i tiskana i elektronička inačica časopisa u kojemu je objavljen rad koji se navodi, ne navodi se internetska adresa nego se u popisu referenci uvijek navode podatci tiskanoga izdanja.

Provjera kvalitete medicinskih mrežnih stranica

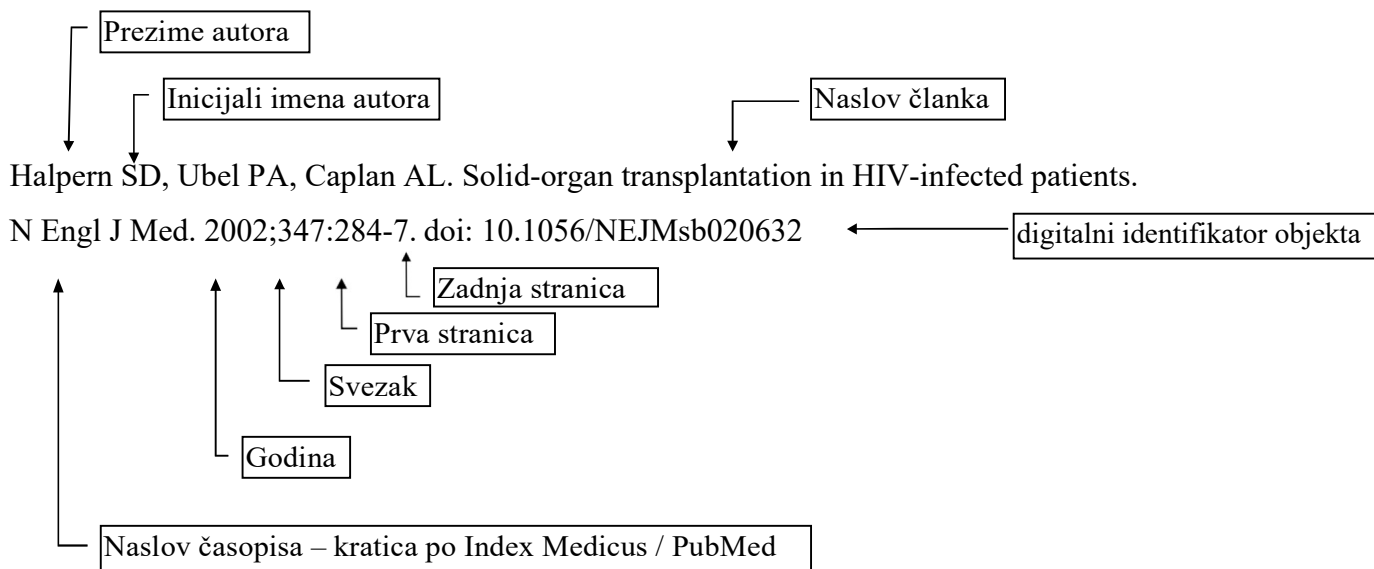
Kvaliteta mrežnih stranica koje se koriste u izradi diplomskoga rada moraju zadovoljiti sljedeće kriterije:

- jasno vidljiva autorska ili intelektualna pripadnost;
- ažurnost i točnost – datumi postavljanja i posljednje izmjene moraju biti vidljivi;
- jasno naznačena razina i trajnost mrežne dostupnosti;
- jasno navedeni korisnici stranice tj. kome su stranice namijenjene;
- ne smije sadržavati informacije povjerljive prirode;
- moraju imati certifikat kvalitete HONCode.

Primjeri navođenja najčešće korištenih izvora literature:

Članak u časopisu (do 6 autora):

Halpern SD, Ubel PA, Caplan AL. Solid-organ transplantation in HIV-infected patients. N Engl J Med. 2002;347:284-7.

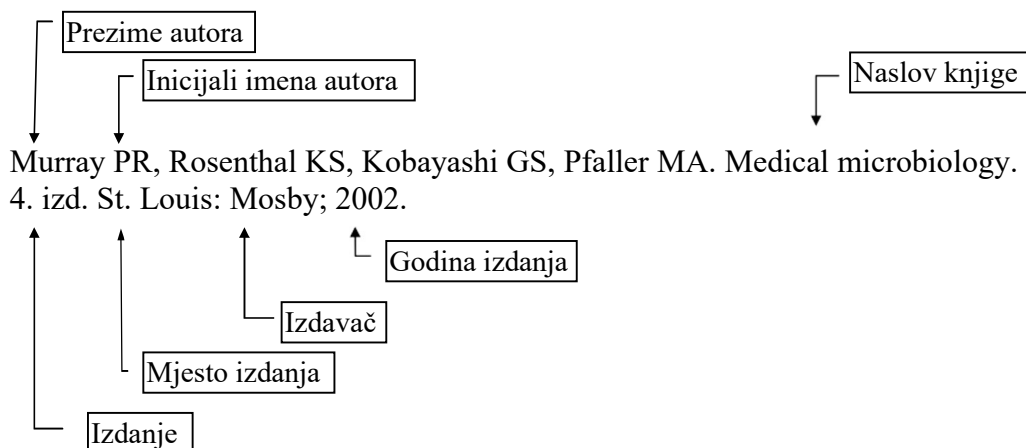

Članak u časopisu (više od 6 autora):

Bhopal R, Rankin J, McColl E, Thomas L, Kaner E, Stacy R, i sur. The vexed question of authorship: views of researchers in a British medical faculty. BMJ. 1997;314(7086):1009.

Knjiga:

Murray PR, Rosenthal KS, Kobayashi GS, Pfaller MA. Medical microbiology. 4. izd. St. Louis: Mosby; 2002.

Knjiga (urednici):

Bemmel JH van, Musen MA, ur. Handbook of medical informatics. Houten/Diegem: Springer; 1997.

Poglavlje u uredničkoj knjizi:

Petrak J. Narav i ustrojstvo sustava medicinskih informacija. U: Marušić M, urednik. Uvod u znanstveni rad u medicini. Zagreb: Medicinska naklada; 2004. str. 99-108.

Organizacija kao autor rada:

International Committee of Medical Journal Editors. Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals. N Eng J Med 1997;336:309-15.

Citiranje zakona:

Zakon o zdravstvenoj zaštiti, NN 100/18, 125/19, 147/20. Dostupno na adresi:
<https://www.zakon.hr/z/190/Zakon-o-zdravstvenoj-za%C5%A1titi>.

Stranica na internetu:

International Committee of Medical Journals Editors. Journals in the Uniform Requirements For Manuscripts Submitted to Biomedical Journals Agreement as of January 1997. Dostupno na adresi: <http://www.icmje.org/jrnlist.html>. Datum pristupa: 1. 12. 2007.

Autor stranice

Naslov stranice

International Committee of Medical Journals Editors. Journals in the Uniform Requirements For Manuscripts Submitted to Biomedical Journals Agreement as of January 1997. Dostupno na adresi: <http://www.icmje.org/jrnlist.html>. Datum pristupa: 1. 12. 2007.

URL adresa stranice

Datum pristupa

URL adresa stranice piše se normalnim tekstom, u crnoj boji i bez podvlake.
